

การศึกษาเนื้อหาการสอนเปียโนสำหรับนักเรียนเปียโน ระดับชั้นกลาง ช่วงอายุ 8-12 ปี

Received: 30 March 2020

Revised: 20 May 2021

Accepted: 20 May 2021

นীর เตรัตนชัย*

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

คำสำคัญ

การสอนทักษะเปียโน;
เนื้อหา;
นักเรียนระดับชั้นกลาง

งานวิจัยเรื่องการศึกษาเนื้อหาการสอนเปียโนสำหรับนักเรียนเปียโนระดับชั้นกลาง ช่วงอายุ 8-12 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาการสอนเปียโนที่เหมาะสมกับนักเรียนเปียโนระดับชั้นกลาง ช่วงอายุ 8-12 ปี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและใช้การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยคำถามการวิจัยของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ เนื้อหาใดที่เหมาะสมกับการสอนนักเรียนเปียโนในช่วงอายุ 8-12 ปี ผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยนี้ คือ ครูเปียโนชาวไทยที่ประสบความสำเร็จและเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ จำนวน 5 คน

ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาที่ควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนเปียโนในวัยนี้ ได้แก่ การวางเป้าหมาย เทคนิค การเลือกบทเพลง การอ่าน การฟัง นอกจากนี้ต้องมีกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาที่ไม่รวมการปูพื้นฐานทางการเรียนดนตรีและการปรับพื้นฐาน ผลการวิจัยของงานวิจัยนี้กล่าวถึงเนื้อหาที่เหมาะสมที่จะเป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียนเปียโนและเป็นแนวทางสู่ความสำเร็จในอาชีพนักเปียโนในอนาคต โดยแต่ละเนื้อหาจะมีรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงตามรายละเอียดในบทความ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ติดต่อได้ที่:

Piano Pedagogy Content for Intermediate Students at Age 8-12

Received: 30 March 2020

Revised: 20 May 2021

Accepted: 20 May 2021

Nion Tayrattanachai*

The purpose of this research is to study and investigate piano pedagogy content at the intermediate level, age 8-12 years old, based on the perspective of Thai piano teachers focusing on a specific area of content in piano pedagogy, with the main goal to answer the question, "What is the contents of piano pedagogy for students age 8-12?" The methodology of qualitative research is employed to acquire in-depth information from five participants. Participants in this study included experienced piano teachers and the selection was based on the criteria of Thai nationality as well as expertise.

The results of this research are contents for piano students at age 8-12, covered six topics 1) objectives 2) technics 3) repertoires 4) reading 5) ear training and 6) activities. The results of this research is advantageous to piano teachers, as well as students who interested in piano pedagogy contents and approaches. The content will influence the preparation of quality piano teachers and music teachers in the future. Moreover, the study will prove helpful in preparing successful piano students.

Research Article

Abstract

Keywords

piano pedagogy;
content;
intermediate student

* Assitant Professor, Music Education Department, College of Music, Mahidol University, e-mail:
n_tayrattanachai@gmail.com

1. บทนำ

ปัจจุบันการเรียนดนตรีได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จะเห็นว่าในปัจจุบันมีโรงเรียนดนตรีเกิดขึ้นจำนวนมาก มีการจัดการแข่งขันดนตรีเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน รวมถึงมีสถาบันการสอบดนตรีทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่มีจำนวนนักเรียนสมัครสอบเป็นตัวเลขที่สูงขึ้น ความรู้ทางด้านการดนตรีจึงถูกพัฒนาออกไปมากขึ้น โรงเรียนดนตรีมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยเริ่มจัดหลักสูตรการเรียนดนตรีตั้งแต่เด็กยังอยู่ในครรภ์มารดาจนถึงวัยชรา แต่การเรียนดนตรีให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน ทั้งตัวผู้เรียน การสนับสนุนจากผู้ปกครอง และความรู้ความสามารถของครูผู้สอน ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 นี้ จะส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนดนตรีในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันดนตรีที่ได้มาตรฐานจึงมีการนำความรู้ที่เกี่ยวกับวิธีการสอนดนตรีเข้ามาใช้ เรียกว่า การสอนทักษะดนตรี (music pedagogy) ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสอนดนตรีในด้านระดับเสียง จังหวะ การฟัง การอ่าน ทฤษฎี บทเพลง ความรู้เกี่ยวกับบทเพลง วิธีการฝึกซ้อม ประโยคเพลง เทคนิค เป็นต้น (Clark, 1992)

การสอนทักษะเปียโน (piano pedagogy) ถือเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสอนเปียโน ทำให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเทคนิควิธีการไปยังผู้เรียนได้ นอกจากนี้ การสอนทักษะเปียโน หมายถึง การสอนเฉพาะเครื่องดนตรี การเรียนทักษะการสอนเปียโนจะทำให้ผู้เรียนรู้หลักการสอน ทักษะปฏิบัติ ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ เป็นการสอนที่มีความหลากหลายในเชิงเทคนิควิธีการที่เฉพาะเจาะจง มีเนื้อหาที่กว้างและลึกตามศาสตร์การสอนเครื่องดนตรี พาสเบิร์กให้คำจำกัดความ “piano pedagogy” ไว้ว่า วิชานี้เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มศึกษาศาสตร์ที่มุ่งเน้นการสอน เพื่อให้ครูสอนเปียโนประสบความสำเร็จในอาชีพการเป็นครูในอนาคต โดยเนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับเทคนิควิธีการที่จะถ่ายทอดไปยังผู้เรียน ถือเป็นวิชาที่มีความสำคัญในการผลิตครูสอนเปียโนที่มีคุณภาพ (Passburg, 2017, p. 6)

ในประเทศไทย piano pedagogy ถือได้ว่าเป็นสาขาวิชาใหม่ในระบบการศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษา การจัดการศึกษาทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยปัจจุบันมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ซึ่งมีการจัดการศึกษาในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน ได้แก่ วิชาเอกการแสดงดนตรี (music performance) วิชาเอกดนตรีศึกษา (music education) วิชาเอกละครเพลง (music theatre) ดนตรีสำหรับภาพยนตร์ (music for film and multimedia) ดนตรีแจ๊ส (jazz studies) การประพันธ์เพลง (music composition) ดนตรีสันทนาการ (music entertainment) วิชาการผลิตดนตรี (music production and engineering) ธุรกิจดนตรี (music business) เทคโนโลยีดนตรี (music technology) การสอนทักษะดนตรี (music

pedagogy) การแสดงและการสอน (music performance and pedagogy) และดนตรีศึกษาและการสอน (music education and pedagogy) ซึ่งสาขาการสอนทักษะดนตรีมีเปิดในบางมหาวิทยาลัยเท่านั้น ในบางมหาวิทยาลัยการสอนทักษะเปียโนเป็นเพียงวิชาหนึ่งในสาขาวิชาอื่น

จากการศึกษา พบว่าการสอนทักษะเปียโนมีการสอนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนเปียโนและครูสอนเปียโนในประเทศไทยในปัจจุบันที่มีจำนวนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด การเรียนวิชาการสอนเปียโนถูกจำกัดอยู่ในสถาบันการศึกษาและมหาวิทยาลัย ครูเปียโนจำนวนมากที่มีโอกาสได้เรียนวิชาการสอนทักษะเปียโน ทำให้ความรู้เรื่องนี้ไม่ได้นำมาเผยแพร่ในวงกว้าง รวมทั้งหนังสือตำราและงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะเปียโนยังมีไม่มากนัก ทำให้มีครูสอนเปียโนจำนวนมากขาดความรู้ความเข้าใจในบทเพลง การตีความ การเล่นเทคนิค การถ่ายทอด ซึ่งมีผลให้การเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และคุณภาพในการเรียนการสอนเปียโนไม่ดีเท่าที่ควร

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้เขียนได้ศึกษาประสบการณ์ในการสอนเปียโนของครูเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอนและมีนักเรียนที่ประสบความสำเร็จเป็นนักเปียโนที่มีความสามารถดี ชะการแข่งขันในระดับชาติและระดับนานาชาติ มีผลการเรียนและผลการสอบอยู่ในระดับดีเยี่ยม ซึ่งเลือกศึกษาในด้านเนื้อหาการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสอนทักษะเปียโนและสังเคราะห์ออกมาเป็นแนวทางในการสอนเปียโน เพื่อบทความนี้จะเสนอประโยชน์ต่อครูสอนเปียโนในเรื่องการเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้และเป็นแนวทางที่จะนำมาปรับใช้กับการสอนต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาการสอนเปียโน

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยนี้จะเสนอประโยชน์ต่อครูสอนเปียโนในเรื่องการเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ และผลที่ได้จะเป็นแนวทางที่จะนำมาปรับใช้กับการสอนเปียโนให้ประสบผลสำเร็จต่อไปในอนาคต

4. ขอบเขตการวิจัย

1) งานวิจัยนี้ศึกษาการสอนทักษะเปียโนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการสอน โดยเนื้อหาที่ใช้จะเหมาะสมกับการสอนเด็กนักเรียนเปียโนในช่วงอายุ 8-12 ปี ที่มีประสบการณ์เรียนเปียโนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ปี

2) ผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตามเกณฑ์การคัดเลือกประชากรที่ระบุไว้ในงานวิจัย

3) ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการสอนเปียโนที่นักเรียนเปียโนประสบความสำเร็จในระดับชาติและนานาชาติ เป็นการศึกษาประสบการณ์ตรงของผู้ให้ข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นแนวทางการสอนทักษะเปียโน

4) เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ผู้วิจัยใช้เวลา 1-2 ชั่วโมง ต่อผู้ให้ข้อมูลงานวิจัย 1 คน โดยการสัมภาษณ์ทั้งทางการ ที่บ้านพักส่วนตัวและสตูดิโอของผู้ให้ข้อมูล

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

1) การสอนทักษะเปียโน (piano pedagogy) หมายถึง กลวิธีในการถ่ายทอดเทคนิควิธีการไปยังผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงได้อย่างไพเราะ มีความรู้ความเข้าใจบทเพลง ทั้งในด้านน้ำเสียง เทคนิค องค์ประกอบของบทเพลง สีสันของบทเพลง ลักษณะเฉพาะของบทเพลง แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้ การสอนทักษะเปียโน หมายถึง เนื้อหาและวิธีการสอนเปียโนสำหรับเด็กเปียโนชั้นกลางอายุระหว่าง 8-12 ปี และมีประสบการณ์เรียนเปียโนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ปี

2) นักเรียนเปียโนที่ประสบความสำเร็จ ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง นักเรียนเปียโนที่มีผลงานชนะเลิศการแข่งขันในระดับชาติและระดับนานาชาติ หรือนักเรียนเปียโนที่สามารถสอบวัดระดับในสถาบันสอบระดับชาติได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม (distinction) หรือนักเรียนเปียโนที่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยชั้นนำทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

3) ครูสอนเปียโนที่มีประสบการณ์ ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง ครูสอนเปียโนที่มีสัญชาติไทยที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี และปัจจุบันมีอาชีพสอนเปียโนในประเทศไทย จบการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาการแสดงดนตรี (เปียโน) หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และเคยผ่านการเรียนหรือการสอนวิชาการสอนทักษะเปียโนในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งมีนักเรียนเปียโนที่ประสบความสำเร็จในระดับชาติและนานาชาติ

6. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative interview) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน ก่อนนำผลที่ได้มาตีความและสังเคราะห์ร่วมกับการศึกษาเอกสาร ก่อนนำเสนอเป็นแนวทางในการศึกษาทักษะการสอนเปียโนต่อไปในอนาคต โดยคำถามการวิจัยของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ เนื้อหาใดที่เหมาะสมกับการสอนนักเรียนเปียโนในช่วงอายุ 8-12 ปี

7. ผู้ให้ข้อมูลงานวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย คือ ครูสอนเปียโน จำนวน 5 คน ที่มีสัญชาติไทยและปัจจุบันมีอาชีพสอนเปียโนในประเทศไทย เพื่อข้อมูลที่ได้รับจะเหมาะสมกับการสอนเปียโนในบริบทของประเทศไทย ซึ่งครูสอนเปียโนทั้ง 5 คนนี้จบการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาการแสดงดนตรี (เปียโน) และเคยผ่านการเรียนหรือการสอนวิชาการสอนทักษะเปียโนในระดับอุดมศึกษาและมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนมากกว่า 10 ปี นอกจากนี้ ครูทั้ง 5 คนนี้ยังมีนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในอาชีพนักเปียโนจนเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ

8. วิธีการดำเนินการวิจัย

- 1) ทบทวนวรรณกรรมโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) สร้างกรอบแนวคิดทฤษฎีการวิจัย
- 3) สร้างเครื่องมือการวิจัยและทดสอบเครื่องมือก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการวิจัย
- 4) เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงและสมุดจดบันทึก
- 5) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปถอดเทปการสัมภาษณ์และจัดเรียงเนื้อหาให้เป็นระบบ

6) นำข้อมูลจากการถอดเทปและจัดเรียงเนื้อหาใหม่ส่งให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาอีกครั้ง

- 7) ตีความหมายข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลการวิจัย
- 8) นำเสนอผลของการวิจัย

9. ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาเนื้อหาการสอนเปียโนสำหรับนักเรียนเปียโนระดับชั้นกลาง ช่วงอายุ 8-12 ปี ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำเสนอผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

ดังที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจุบันการเรียนเปียโนถือเป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองต่างให้ความสนใจและส่งบุตรหลานเรียนเปียโนอย่างแพร่หลาย ซึ่งเหตุผลในการเรียนนั้นแตกต่างกันออกไป เช่น บางครอบครัวเห็นว่าการเรียนเปียโนนั้นช่วยให้เด็กพัฒนาทางอารมณ์ พัฒนาสติปัญญา และช่วยฝึกสมาธิ แต่บางครอบครัวส่งบุตรหลานเรียนเปียโนเพื่อให้ประสบความสำเร็จในเส้นทางนักดนตรี โดยการส่งบุตรหลานเข้าแข่งขัน หรือสอบวัดระดับ ทำให้การแข่งขันของตลาดการเรียนดนตรีสูงขึ้นเรื่อย ๆ มีโรงเรียนดนตรีเกิดขึ้นมากมาย แต่กลับพบว่านักเรียนเพียงบางกลุ่ม จากครูบางคนเท่านั้นที่ประสบความสำเร็จในระดับชาติและนานาชาติ จากการสอบ การแข่งขัน และการสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันดนตรีชั้นนำของโลก ซึ่งครูเปียโนกลุ่มนี้มีมุมมองและแนวทางในการสร้างเด็กให้ประสบความสำเร็จอย่างไรวินั้น ในบทความนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาและนำเสนอมุมมองของครูสอนเปียโนที่ประสบความสำเร็จในด้านเนื้อหาการสอน ดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัย พบว่าเนื้อหาที่ควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนเปียโนในวัยนี้ ได้แก่ การวางเป้าหมาย เทคนิค การเลือกบทเพลง การอ่าน การฟัง และนอกจากนี้ต้องมีกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาที่สรุปมานี้ไม่รวมการปูพื้นฐานทางการเรียนดนตรีที่ดีตั้งแต่เด็ก หรือการปรับพื้นฐาน แต่ผลการวิจัยของงานวิจัยชิ้นนี้จะกล่าวถึงเนื้อหาที่เหมาะสมที่จะเป็นแนวทางสู่ความสำเร็จในอาชีพนักเปียโนในอนาคต โดยแต่ละเนื้อหาจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

9.1 การวางเป้าหมาย

การจะเรียนเปียโนให้ประสบความสำเร็จนั้น เป้าหมายในการเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนคนหนึ่งประสบความสำเร็จ การวางเป้าหมายนี้เองคือขั้นตอนแรกในการกำหนดเนื้อหาและวิธีการสอนเปียโน การที่ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนวางเป้าหมายร่วมกัน หรือมีโอกาสดูแลทำความเข้าใจลักษณะของการเรียนการสอนก่อน ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนต่อไปได้ในอนาคต ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน ระบุว่า ก่อนการรับนักเรียนทุกคน ครูผู้สอนจะพูดคุยทำความเข้าใจเพื่อวางเป้าหมายร่วมกันกับทั้งผู้ปกครองและนักเรียน เพื่อการเรียนการสอนจะได้ไปในทิศทางเดียวกัน เช่น นักเรียนมาเรียนเนื่องจากอยากเป็นนักเปียโน มาเรียนเพื่อจะศึกษาต่อในวิทยาลัยดนตรี หรืออยากมาเรียนเพื่อเป็นงานอดิเรก ดังนั้น การวางเป้าหมายและพูดคุยเพื่อทำความเข้าใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ นักเรียนประสบความสำเร็จ

การวางเป้าหมายจะส่งผลต่อการวางเนื้อหาโดยตรง เพราะนักเรียนแต่ละคนมีเป้าหมายต่างกัน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องใช้เนื้อหาให้เหมาะสมกับการสร้างเด็ก เด็กบางคนตั้งใจจะเป็นนักเปียโนหรือบางคนเรียนไวโอลินเป็นหลัก แต่อยากมีความรู้เปียโนด้วย เป้าหมายย่อมแตกต่างกัน การสอนจะเป็นคนละแบบ การบ้านที่ให้กับก็จะไม่เท่ากัน ผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งให้ตัวอย่างว่า ถ้านักเรียนมาเรียนตอนอายุ 12 แล้วมีเป้าหมายอยากเรียนต่อเมืองนอก แต่มีงบประมาณไม่เพียงพอ อย่างนี้ครูจำเป็นต้องสอนให้เขาเก่งระดับไหนถึงจะได้ทุนหรือจะต้องสมัครโรงเรียนไหนถึงจะได้ทุน ซึ่งครูผู้สอนต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และวิธีการ ถึงจะทำให้เด็กบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ เช่น ไม่ให้การบ้าน Czerny แต่อาจจะให้ Early Beethoven Sonata ไปแทน จากนั้น ก็จะเป็น Middle Period และค่อยเป็น Late Sonata ส่วนบทเพลงที่ใช้ก็จะเพิ่มความยากเร็วขึ้น เช่น ถ้าเล่น Waltz ของ F. Chopin อยู่ ก็จะเริ่มให้ฝึก Scherzo ของ F. Chopin ไปแทน เพื่อที่จะเตรียมเขาให้ทันกับเป้าหมายที่เขาวางแผนเอาไว้ แต่ถ้านักเรียนมาเรียนตอนอายุ 9 ปี แล้วอยากเป็นนักเปียโน ก็จะปูพื้นฐานได้ง่ายขึ้น เพราะสามารถปูพื้นฐานได้ตั้งแต่เทคนิคนิ้วเริ่มต้น ฝึกพื้นฐานให้เขาได้ บทเพลงที่ใช้ก็จะแตกต่าง เช่น ให้เล่น Czerny ตามด้วย Sonatina และ Mozart Sonata หรือ Bach Invention ไปตามลำดับ

มีผู้ให้ข้อมูล 2 คน ได้กล่าวถึงการวางเป้าหมายในมุมมองที่แตกต่างกัน คือ นอกจากจะวางเป้าหมายให้กับนักเรียนแล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงเป้าหมายของครูผู้สอนด้วย เป้าหมายของครูผู้สอนท่านหนึ่ง คือ ต้องการที่จะพัฒนาพรสวรรค์ของเด็กแต่ละคนที่มีอยู่ในตัว โดยครูจะคัดเลือกนักเรียนว่ามีพรสวรรค์หรือไม่ ถ้าดูแล้วเขามีพรสวรรค์ ครูถึงจะรับถ้าเขามีใจ คือ ชอบมาก อยากเรียน แต่ไม่มีพรสวรรค์ ส่วนใหญ่ครูจะไม่รับ เพราะครูคนหนึ่งจะรับนักเรียนได้จำนวน 15-20 คน ต่อสัปดาห์ นักเรียนถึงจะมีคุณภาพ การจำกัดปริมาณนักเรียนที่รับและคัดคุณภาพจึงเป็นเป้าหมายของผู้ให้ข้อมูลคนนี้ เมื่อเจอเด็กที่มีพรสวรรค์ ครูก็จะสอนให้เขารู้คุณค่าของพรสวรรค์ที่ตัวเองมี แล้วก็จะพยายามพัฒนาตรงนั้นขึ้นไป เพื่อที่เขาจะได้เรียนรู้อย่างมีความสุข คือ อยากให้เขามีทักษะที่ดีขึ้นตามลำดับและมีความสุขที่จะแบ่งปันพรสวรรค์นั้นให้กับคนอื่น ผู้ให้ข้อมูลคนนี้เสริมว่า ถ้าเราจะวัดว่าเราสอนเปียโนแล้วประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ให้ดูว่าเมื่อนักเรียนโตแล้วเขายังอยากที่จะดูคอนเสิร์ตหรือไม่ และถ้าเขามีลูกเขาอยากให้ลูกของเขาเรียนเปียโนหรือไม่ ถ้าเขาเล่นเก่ง แต่ไม่เห็นอยากฟังคอนเสิร์ตเลย อันนั้นแปลว่าเขาไม่ได้อะไร เขาไม่ได้สนใจ ถ้ามีลูกไม่ส่งให้ลูกเรียน แปลว่ากระบวนการเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จ เพราะฉะนั้น เป้าหมายที่สำคัญ คือ ทำให้เขารู้ว่าเขามีพรสวรรค์ในการเล่นดนตรี เขามีความสุขกับการเล่นดนตรี แล้วพรสวรรค์นั้นก็พัฒนาขึ้นมีความสุขที่แบ่งปันให้คนอื่นผ่านการเล่น

อาจสรุปได้ว่า การทำงานอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ เป้าหมายต้องมีความชัดเจน ตั้งแต่เริ่มต้น เป้าหมายของคนแต่ละคนแตกต่างกัน ซึ่งเป้าหมายมีอยู่ 2 แบบ คือ เป้าหมายของผู้สอนกับเป้าหมายของผู้เรียน ดังนั้น ทั้งครู นักเรียน และผู้ปกครอง ต้องวางเป้าหมายและทำความเข้าใจ

เข้าใจกันตั้งแต่เริ่มต้น นอกจากจะช่วยให้การวางเนื้อหาการสอนแล้ว ยังเป็นการกำหนดแนวทางและวิธีการในการสอนด้วย

9.2 เทคนิค

เทคนิค เป็นเนื้อหาที่สำคัญในการสอนทักษะเปียโน ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน มีความเห็นตรงกันว่า การเรียนเทคนิคเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นมากสำหรับการสร้างนักเปียโน เพราะเด็กไทยอ่อนเทคนิค ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ในการสอนเทคนิคจะคล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันที่วิธีการสอน โดยเทคนิคที่ใช้สอนนักเรียน จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม technique และกลุ่ม study โดยกลุ่มแรกจะประกอบไปด้วย Scale Arpeggio Hanon Czerny เทคนิคทั้ง 4 นี้ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน เห็นตรงกันว่า มีความจำเป็นอย่างมาก มีส่วนช่วยให้นิ้วแข็งแรง ควบคุมน้ำหนักนิ้วได้ดี Scale ยังช่วยเรื่องความเข้าใจบทเพลงและสอดทักษะที่ดี นำไปสู่การพัฒนาในการเล่นบทเพลงในขั้นสูงขึ้น เด็กต้องซ้อมและเล่นออกมาได้อย่างละเอียด โดยมีวิธีการในการฝึกซ้อมดังต่อไปนี้

Scale เป็นแบบฝึกหัดที่มีความจำเป็นเป็นอย่างมาก นักเรียนเปียโนในช่วงอายุนี้นี้ จำเป็นที่จะต้องเล่นได้ทุกคีย์ ทั้ง major และ minor นักเรียนควรฝึกซ้อมทุกวันก่อนการเล่นบทเพลง ทั้งนี้การฝึก Scale ยังสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ ดังนี้

1. Similar Motion คือ การเล่น Scale พร้อมกัน 2 มือ ขนานกันไปทั้งขึ้นและลง ซึ่งนักเรียนควรฝึก 4 octaves และสามารถเล่นกับ metronome ได้ตรงจังหวะ

2. Contrary Motion คือ การเล่น Scale ที่เริ่มจากโน้ตตัวเดียวกันและแยกออกจากกันโดยมือข้างหนึ่งไล่ขึ้น อีกข้างหนึ่งไล่ลง และสลับกัน โดยที่นักเรียนควรฝึก 2 octaves และสามารถเล่นกับ metronome ได้

3. Grand scale คือ การเล่น Scale พร้อมกัน 2 มือ ไป 2 octaves และเปลี่ยนไปเป็น contrary อีก 2 octaves พอล้อมมาที่ตำแหน่งเดิมให้เล่นต่อไปอีก 2 octaves จากนั้น เล่นกลับขาลง 2 octaves เปลี่ยนเป็น contrary 2 octaves ก่อนที่จะกลับลงไปอีก 2 octaves และสามารถเล่นกับ metronome ได้

การซ้อม scale เพื่อแก้ปัญหาเรื่องจังหวะ สามารถทำได้โดยเปิด metronome เล่นเป็นตัวดำ 1 จังหวะ 1 octave จากนั้นเพิ่มเป็น เปิด metronome เท่าเดิม แต่เล่นเป็นโน้ต 2 ตัว 1 จังหวะ (eight note) เล่น 2 octaves จากนั้นเปลี่ยนเป็นเปิด metronome เท่าเดิม แต่เล่นเป็นโน้ต 3 ตัว 1 จังหวะ (triplet) เล่น 3 octaves จากนั้นเปลี่ยนเป็นเปิด metronome เท่าเดิม แต่เล่นเป็นโน้ต 4 ตัว 1 จังหวะ (sixteen note) เล่น 4 octaves เป็นต้น ทุกค่าโน้ตจะไม่ค่อยมีปัญหา แต่ triplet อาจจะ

ต้องใช้เวลาเพราะเป็นจังหวะที่นักเรียนมีปัญหามากที่สุด โดยให้ฝึกจาก c major ก่อนแล้วค่อยเพิ่ม sharp และ flat ไปเรื่อยๆ เช่น 1 sharp 1 flat/ 2 sharps 2 flats/ 3 sharps/ 3 flat ไปเรื่อยๆ ก็จะ สามารถแก้ปัญหาเรื่องจังหวะไปได้ในตัว

Hanon เป็นแบบฝึกหัดเทคนิคที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน แนะนำว่าเป็นแบบฝึกหัดที่มีความ จำเป็นอย่างมาก ใช้ในการฝึกความแข็งแรงของนิ้ว ในแต่ละบทจะฝึกนิ้วที่แตกต่างกันออกไป และเป็นแบบฝึกหัดเทคนิคที่สามารถนำมาปรับใช้ได้หลากหลายรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งได้แนะนำวิธี การฝึก Hanon ไว้ดังต่อไปนี้ การเล่น Hanon สำหรับเด็กวัยนี้ ควรจะฝึกเบอร์ 1-20 แต่สำหรับเด็ก ที่โตขึ้น อาจจะใช้แค่เบอร์ 21-31 ซึ่งวิธีฝึกจะคล้ายกัน คือ ให้เล่นทั้งหมด 3 คีย์ ได้แก่ C C# และ D ซึ่ง D จะยากที่สุด เพราะเป็นช่วงขั้นคู่ที่ย้ายบันไดเสียงยากพอสมควร การฝึก Hanon ในแต่ละเบอร์ จะเล่นทั้งหมด 7 รอบติดต่อกันไม่หยุด ใน 7 รอบนี้มีเทคนิคหลากหลาย ประกอบด้วย การทำเสียง (dynamics) ให้มีความแตกต่างกัน คือ รอบที่ 1 piano (p) รอบที่ 2 mezzo piano (mp) รอบที่ 3 mezzo forte (mf) รอบที่ 4 forte (f) รอบที่ 5 เร็ว+เบา (allegro+p) รอบที่ 6 staccato รอบที่ 7 เร็ว+ดัง (allegro+f) ทั้งหมด 7 รอบติดต่อกัน การฝึก Hanon ตามระบบนี้ นักเรียนจะสามารถเล่นเสียงตั้งแต่ piano ไปถึง forte ได้ ทำ staccato ได้ นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถนำไปพัฒนาเรื่องความเร็วใน การเล่นบทเพลงได้ ทำความเร็วได้ เพราะเพลงในแต่ละบทมีการผลิตเสียงที่หลากหลาย เทคนิคที่ หลากหลาย การฝึกแบบฝึกหัดในรูปแบบที่หลากหลาย เป็นการทำให้นักเรียนฝึกควบคุมน้ำเสียง จังหวะ ความคงที่ และกำลังนิ้ว หลังจากนั้น ย้อนแบบเดิมไปทำให้ C# และ D จนถึงเบอร์ 31 หลังจาก ที่ทุกคนทำได้ถึงเบอร์ 31 ก็จะย้อนอีกรอบหนึ่ง แต่เพิ่มความเร็ว ผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งแนะนำว่า การฝึก แบบฝึกหัดละ 7 รอบ ตามวงล้อนี้ สามารถนำมาปรับใช้กับการฝึก scale โดยเริ่มต้นจาก C major 7 รอบ ใช้เทคนิคเดียวกัน ต่อด้วย C Harmonic Minor 7 รอบ และ C Melodic Minor 7 รอบ และ เปลี่ยน key signature ไปเรื่อยๆ ดังนั้น ใน 1 Key นักเรียนจะต้องเล่นทั้งหมด 21 รอบติดต่อกัน โดยที่ไม่หยุดเล่นเลย การซ้อมแบบนี้จะทำให้นิ้วแข็งแรง

นอกจากนี้ Scale และ Hanon ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน เลือกใช้แล้ว ยังมี เทคนิคอื่นๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่านเลือกนำมาใช้อย่างเฉพาะเจาะจงให้เหมาะสมกับความต้องการ ของบทเพลงที่กำลังจะเล่น หรือเลือกเทคนิคมาใช้สำหรับแก้ปัญหาพื้นฐานของนักเรียน เช่น เพื่อฝึก ความเร็ว เพื่อฝึกกล้ามเนื้อนิ้ว เพื่อฝึกความเป็นอิสระของนิ้ว เป็นต้น เพื่อนักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนเปียโนต่อไปในอนาคต ข้อสำคัญในการฝึกเทคนิคอีกประการ คือ ครูผู้สอนต้องอดทน พังเทคนิคที่ให้นักเรียนฝึกซ้อม เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กซ้อมมาถูกต้องตามวัตถุประสงค์หรือไม่

อีกกลุ่มหนึ่งของเทคนิค คือ Study ในที่นี้ หมายถึง Etude Study ซึ่งเป็นเทคนิคที่แตกต่าง กับ Clear Technique เพราะมีความซับซ้อนกว่า ยากกว่า มีอะไรให้คิดมากขึ้น ครูจำเป็นต้องใส่ ความเป็นดนตรีลงไป แต่เทคนิคประเภทนี้ส่วนมากจะใช้นักเรียนที่เรียนในระดับสูงขึ้น ดังนั้น ใน

นักเรียนวัย 8-12 ปี เทคนิคกลุ่มแรกจึงมีความสำคัญและถือว่าเป็นพื้นฐานที่ดี เทคนิคถือเป็นหนึ่งในเนื้อหาที่สำคัญในการสอนเปียโน เมื่อนี้ไม่พร้อม เทคนิคไม่พร้อมก็จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนบทเพลงในระดับที่สูงขึ้นได้

9.3 การเลือกบทเพลง

การเลือกบทเพลงให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แต่ละช่วงวัยและความสามารถของนักเรียนถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ทั้งนี้ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับบทเพลงต่างๆ ทั้งเรื่องระดับความยากง่าย เทคนิคที่ใช้ แบบแผนในการบรรเลง ประวัติ ส่วนประกอบของบทเพลง φόρมเพลง ยุคสมัยของบทเพลง เป็นอย่างดี เพื่อจะสามารถเลือกบทเพลงที่เหมาะสมกับความพร้อมและความสามารถของผู้เรียนได้ ในปัจจุบันมีหนังสือเป็นจำนวนมากให้เลือกใช้ หนังสือแต่ละเล่มอาจจะแยกตามยุคสมัยของดนตรี ตามความยากง่าย ตามเนื้อหาที่ต้องการสอน ซึ่งจะง่ายสำหรับครูผู้สอนในการเลือกใช้ ไม่จำเป็นต้องทำความเข้าใจมาก เพราะหนังสืออธิบายเรื่องต่างๆ ไว้ค่อนข้างละเอียด แต่สิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงในเรื่องของการเลือกบทเพลงนั้น คือ แนวคิดในการเลือกบทเพลงและสอนบทเพลงนั้นๆ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ผู้เรียนควรจะได้เรียนบทเพลงของนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงในแต่ละยุคสมัย เพราะจะได้เรียนเนื้อหาของบทเพลงในยุคนั้นๆ ในเพลงบทหนึ่งนอกจากโน้ตและจังหวะแล้ว ยังประกอบไปด้วยเทคนิค โครงสร้าง ประวัติ และอีกมากมาย ดังนั้น การให้นักเรียนเรียน method book เพียงอย่างเดียว นักเรียนอาจจะไม่เข้าใจกับบทเพลงที่นักประพันธ์แต่งขึ้น เนื่องจาก method book ส่วนมากถูกเขียนขึ้นมาใหม่โดยทีมงานผู้ทำหนังสือ หรือนำบทประพันธ์ที่มีชื่อเสียงมา arrange ใหม่ ให้มีระดับยากง่ายตามระดับของผู้เรียน หรือให้ตรงกับแนวคิดของเรื่องหรือเทคนิคที่กำลังสอน ทำให้นักเรียนขาดโอกาสได้สัมผัสกับบทเพลงของนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงและไม่ได้ไปสัมผัสกับ literature ในยุคสมัยต่างๆ

ผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งให้ตัวอย่างการเลือกบทเพลงสำหรับนักเรียนเปียโนวัย 8-12 ปีไว้ดังต่อไปนี้ นักเรียนจำเป็นต้องเรียน polyphony 1 บท ได้แก่ Invention ของ J.S. Bach (ยุคบาโรก) หรือของนักประพันธ์ท่านอื่น เพราะนักเรียนจะได้ฝึกฟังแนวทำนองที่สอดประสานของดนตรีหลากหลาย นอกจากนี้ นักเรียนควรเรียน Sonatina หนึ่งบทในยุคคลาสสิก เพราะนักเรียนจะได้ฝึกประโยคเพลง เทคนิค ความเข้าใจของดนตรีในยุคสมัยนั้น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลคนนี้จะระบุว่าเพลงทั้ง 2 ยุคนี้มีความจำเป็นในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ดังนั้น ในแต่ละสัปดาห์ การบ้านควรจะมีบทเพลง 2 ยุคนี้เรียนไปพร้อมกัน ถ้าจะเลือกบทเพลงยุคโรแมนติก หรือยุคศตวรรษที่ 20 ก็เรียนควบคู่ไปกับบทเพลงใน 2 ยุคที่กล่าวมา ซึ่งจะไม่ให้เกิน 2 เพลงต่อครั้ง

ผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งมีความเห็นที่แตกต่างออกไป โดยแนะนำว่าสามารถใช้ Method Book ได้แต่อาจจะเลือก edition ที่น่าทึ่งประพันธ์ของนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงมารวบรวมไว้โดยที่ยังไม่ผ่านการ arrange ใหม่ ผู้ให้ข้อมูลคนนี้แนะนำว่า การเลือกบทเพลงให้นักเรียนวัยนี้ สามารถเลือกจาก 2 เล่ม คือ Masterwork Classic ของสำนักพิมพ์ Alfred และ Piano Literature ของ Bastien ซึ่งในหนึ่งเล่มจะประกอบด้วยเพลงในยุคคลาสสิก โรแมนติก และศตวรรษที่ 20 แล้วค่อยเลือกใช้ Method Book เหล่านี้ตอนที่เขาโตขึ้น

สำหรับนักเรียนชั้นกลาง (intermediate level) จะเริ่มมีความแข็งแรงของทักษะการเล่นพอสมควรแล้ว เริ่มอ่านโน้ตได้ด้วยตัวเอง นักเรียนสามารถหัดเพลงเองได้ นักเรียนสามารถใช้ทักษะที่เรียนมาได้ ดังนั้น การเลือกเพลงต้องดูให้เหมาะสมว่าใครพร้อมสำหรับเพลงอะไร ระดับไหน เช่น ก่อนที่เด็กจะเริ่มเรียนเพลง 2 แนว ประเภท Invention ครูต้องแน่ใจก่อนว่า เขาต้องผ่าน Minuet มาก่อน เคยเล่น Anna Magdalena Note Book หรือพื้นฐานก่อนที่จะนำเขามาสู่การเล่น Invention จะต้องดูเวลาและขั้นตอนที่เหมาะสม การเลือกเพลงต้องดูระดับความยากง่ายและค่อยๆ ไปทีละขั้น ไม่ข้ามขั้นจนเกินไป โดยเริ่มจากชี้ให้เห็นรูปแบบของจังหวะ ดูภาพรวมก่อนว่ามีอะไรคล้ายกับสิ่งที่เขาเคยเล่นมาก่อน ก่อนเริ่มหัดโน้ตอาจจะให้วงกลมว่ามี pattern ไหนบ้างที่เหมือนกัน ลองหาความเหมือน-ความต่าง อาจจะดูว่ามีซ้ำตรงไหนบ้าง หรือถ้าเป็นเพลง Waltz ก็ให้เห็นว่า มือซ้ายใช้ pattern เดียวกัน เขาต้องดู pattern ให้ออก ต้องดูทิศทางให้ออก ให้เขาเห็นว่าอะไรที่เขาเคยรู้จักมาแล้ว มันไม่ใช่สิ่งใหม่เลย แต่เป็นอีกทำนองหรืออีกเพลงที่เขาจะได้ประสบการณ์ในการเล่นเพลงมากขึ้น ต้องรู้จักการเชื่อมโยง นำสิ่งที่เคยเรียนมาปรับใช้ได้ ซึ่งวิธีการต่างๆ สามารถนำไปปรับใช้กับบทเพลงในทุกยุคสมัยที่เรียน

9.4 การอ่านโน้ต

สำหรับการอ่านโน้ตของนักเรียนเปียโนวัย 8-12 ปี ผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งเห็นว่า ในช่วงโรงเรียนเปียโนไม่จำเป็นต้องนำเนื้อหาที่มาสอน เพราะในเด็กวัยนี้ส่วนมากมีประสบการณ์ในการเล่นบทเพลงมาแล้ว การที่ได้เล่นบทเพลงมาก จะทำให้ได้อ่านโน้ตเยอะ ทำให้สามารถอ่านโน้ตได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องนำแบบฝึกหัดอะไรมาฝึกเพิ่มเติม ยกเว้นในนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่านโน้ตหรือนักเรียนที่เตรียมตัวสอบที่จำเป็นจะต้องมีการสอบการอ่านโน้ตแรกเห็น (sight reading) ซึ่งจะเป็นอีกกรณีหนึ่ง

แต่ความเห็นดังกล่าวแตกต่างกับผู้ให้ข้อมูลอีกคนหนึ่งที่เห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องจำเป็น เพราะถ้าครูผู้สอนไม่กระตุ้นให้นักเรียนอ่าน เขาจะไม่อ่าน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีสไตล์ทักษะที่ดี ยิ่งละเลยเรื่องการอ่าน ดังนั้น อาจจะมีแบบฝึกเกี่ยวกับการอ่านโน้ตให้ทำสั้นๆ ในทุกครั้งที่เรียน

9.5 การฟัง

เนื้อหาการฟังในที่นี้ ไม่ได้หมายถึงการฝึกโสตทักษะแบบในระบบสอบเทียบ (ear training) แต่เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ฟังบทเพลง โดยผู้ให้ข้อมูลทุกคนเห็นตรงกันว่า ปัญหาอย่างหนึ่งที่เด็กไทยไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเปียโนเนื่องจากขาดการฟังเพลง นักเรียนไม่รู้จักบทเพลง ไม่รู้จักนักประพันธ์ ซึ่งปัญหานี้เกิดจากการที่นักเรียนไม่ฟังเพลงคลาสสิก ดังนั้น นักเรียนต้องกลับไปฟังให้มากและให้หลากหลาย เพราะนอกจากจะรู้จักเพลงแล้ว ในอนาคตจะทำให้นักเรียนสามารถแยกโครงสร้างของบทเพลง ลักษณะการประพันธ์ น้ำเสียง ลักษณะเฉพาะของบทเพลงในยุคสมัยต่างๆ ที่แตกต่างกัน

โดยวิธีการที่ใช้มีหลายรูปแบบ เช่น ให้นักเรียนฟังเพลงจากผู้บรรเลง 2 คน จากนั้น ให้ดูว่าทั้งสอง 2 ใช้ pedal แตกต่างกันอย่างใด articulations แตกต่างกันอย่างใด รวมทั้งหัวข้ออื่นๆ ที่ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนด จากนั้นให้นักเรียนวิเคราะห์ดูว่านักเปียโนแต่ละคนเขาตีความเรื่องต่างๆ อย่างไร เขาคิดอย่างไร และเขาสื่อสารออกมาอย่างไร นอกจากนี้ การฟังแบบการฝึกโสตทักษะในบางหัวข้อก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นในการนำมาใช้ในการสอน เพราะมีประโยชน์หลายอย่าง เช่น การฟังคอร์ด เมื่อนักเรียนแยกแยะได้ ก็จะทำให้เสียงในการเล่นดีขึ้น มีทิศทางมากขึ้น เป็นต้น

9.6 กิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้

กิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ถือเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อการเรียนเปียโนให้ประสบความสำเร็จ เพราะเป็นการวางเป้าหมายให้กับนักเรียน แบ่งออกเป็นหลายประเภท ได้แก่ การสอบ การแข่งขัน การแสดงคอนเสิร์ต studio class และ master class กิจกรรมทั้งหมดนี้ ล้วนแล้วแต่มีลักษณะเฉพาะตัว เป็นกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนซ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งรูปแบบและลักษณะกิจกรรมแต่ละอย่างเป็นอย่างไร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Studio Class เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนแสดงให้กันดูที่บ้านหรือสตูดิโอของครูผู้สอน และให้ผู้ปกครองนั่งฟัง ผู้ปกครองจะได้มีโอกาสเห็นความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่อายุพอๆ กัน ส่วนมากเป็นกิจกรรมที่จัดให้มืออย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งก่อนการสอบ การแข่งขัน และการแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งการที่นักเรียนมีโอกาสได้เล่นหรือได้ฟังคนอื่นก่อนการแสดงจริง ก็จะทำให้สามารถกลับไปแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ ทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับกิจกรรมอื่นๆ ที่จะตามมา

การแข่งขัน เป็นกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้อย่างหนึ่ง ถือเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมผู้เรียนเป็นอย่างมาก ความพร้อมในที่นี้คือความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ การแข่งขัน

บางครั้งเหมือนกับเป็นดาบ 2 คม เมื่อเปรียบเทียบกับ การสอบ จะเห็นได้ว่าการสอบ ผู้สอนสามารถสอบได้คะแนน distinction ก็คนที่ได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถของตัวเองว่าทำมาากมาน้อยแค่ไหน แต่ในการแข่งขันจะต้องมีผู้ที่ชนะเพียงคนเดียว ถ้าครูส่งเด็กสอบ 10 คน อาจจะได้ distinction มากกว่า 1 คน แต่ในการแข่งขัน ถ้าครูส่ง 10 คน อาจจะได้รางวัลชมเชยมาแค่คนเดียว ซึ่งจะทำให้ นักเรียนหมดกำลังใจในการเรียนไปได้ เพราะก่อนการแข่งขัน ผู้เรียนต้องทำงานหนักและมีความคาดหวัง ทั้งตัวเองและผู้ปกครองต่างคาดหวัง ครูควรมีการจัดประชุมก่อนว่าแข่งขันเพื่ออะไร ครูไม่สามารถรับประกันได้ว่าทุกคนจะได้รางวัล เพราะรางวัลไม่ใช่เป้าหมายที่ครูคาดหวัง แต่สิ่งที่ได้คือ นักเรียน ครู ผู้ปกครองต้องทำงานหนัก เพราะฉะนั้น ครูต้องเลือกคนที่แข็งแรงจริง ๆ แข็งแรงในเรื่องของการเล่นและจิตใจ ถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่ชนะการแข่งขัน แต่ตลอดระยะเวลาที่ทำงานหนักมา ตัวนักเรียนเก่งขึ้นเพราะเขาตั้งเป้าให้ตัวเองเอาไว้ ถ้าไม่ได้เตรียมตัวไปแข่ง ก็ไม่มีทางที่จะซ้อมได้ขนาดนี้ คนเราเวลาไม่มีเป้าหมายก็มักจะเรียนรู้ช้ากว่าคนที่มีความหมาย สำหรับการแข่งขัน นักเรียนควรเตรียมตัวให้พร้อมล่วงหน้าอย่างน้อย 2 เดือนสุดท้าย ส่วน 1 เดือนสุดท้าย ต้องเล่นทุกอย่างให้ออกมาได้เหมือนวันแข่งจริง นักเรียนคนนั้นถึงจะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ วิธีการนี้ถือเป็นการให้เวลานักเรียน 1 เดือน เพื่อที่เขาจะได้แก้ไขสิ่งที่เขายังทำไม่ได้ เพราะส่วนมากการซ้อมน้อยจะส่งผลให้มีปัญหาเกี่ยวกับความจำตามมา จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลทุกคนเห็นตรงกันว่า กิจกรรมการแข่งขันมีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนให้พัฒนาได้เร็วขึ้น แต่กิจกรรมนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย บางครั้งเด็กตัดสินใจตัวเองจากผลของการแข่งขัน ถ้าแข่งไม่ชนะแปลว่าไม่เก่ง ซึ่งไม่ถูกต้อง บางครั้งกรรมการอาจจะไม่ได้ชอบ style การเล่นนี้ หรือวันนั้นอาจจะเล่นไม่ดีเพราะมีความกังวลหรือไม่สบายส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ดังนั้น ก่อนการแข่งขันจะต้องเตรียมตัวนักเรียนว่าการแข่งมันเป็นเรื่องเหมือนกับการที่เราทำเพื่อต้องการพัฒนาตัวเอง สามารถเล่นบทเพลงได้เร็วในเวลาที่กำหนด เหมือนเป็นแรงขับในการเรียน แต่ผลของการแข่งขันไม่ได้เป็นตัวตัดสินว่าเก่งหรือไม่เก่ง

การสอบ ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนเปียโนมีการพัฒนาในด้านการเล่นและความเข้าใจที่ดีขึ้น เพราะการสอบเป็นการวัดผลทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบรรเลงบทเพลง เทคนิค การอ่าน และการฟัง ซึ่งเป็นโอกาสให้นักเรียนได้วัดผล นอกจากนี้ยังเป็นการตั้งเป้าหมายในการเรียนให้กับนักเรียน

การแสดงคอนเสิร์ต เป็นกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้อีกกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนเปียโน มีผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งกล่าวว่า การแสดงต่อหน้าสาธารณชนเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับการเรียนเปียโน เพราะวิชาเปียโนถือเป็นศาสตร์การแสดง ซึ่งจะไม่สมบูรณ์ถ้าขาดการแสดงต่อหน้าสาธารณชน ดังนั้น จึงต้องมีการแสดงคอนเสิร์ต สำหรับการแสดงนั้น นอกจากนักเรียนจะต้องเตรียมตัวเองมาเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องก้าวผ่านความตื่นเต้นที่จะต้องเล่นให้ผู้ชมเป็นจำนวนมากชม ซึ่งต่างกับการสอบที่เล่นให้กับกรรมการเพียงคนเดียว

กิจกรรมทั้งหมดนี้ถือเป็นการให้ประสบการณ์กับนักเรียน ให้ได้รับประสบการณ์ในการเรียนดนตรีไม่ว่านักเรียนจะชอบหรือไม่ก็ตาม ครูผู้สอนควรจะให้ประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พัฒนาศักยภาพที่มีในตนเอง นำสิ่งที่ตนเองซ้อมและถ่ายทอดมายังผู้ฟังได้ ซึ่งกิจกรรมที่กล่าวมาทั้งหมดนี้มีส่วนให้นักเรียนซ้อมออกมาได้อย่างมีเป้าหมายและประสิทธิภาพ

โดยสรุปแล้ว เนื้อหาการสอนเปียโนสำหรับนักเรียนเปียโนระดับชั้นกลาง ช่วงอายุ 8-12 ปี ควรประกอบไปด้วยหลากหลายเนื้อหา ไม่เพียงแต่ครูสอนบทเพลงเปียโนเท่านั้น แต่เนื้อหาที่ใช้ในการสอนแต่ละสัปดาห์ต้องประกอบไปด้วยหลายส่วน เพื่อสร้างเสริมให้นักเรียนเปียโนวัยนี้เกิดการเรียนรู้ จากรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาสรุปเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

เนื้อหา	รายละเอียดเนื้อหา
การวางแผนเป้าหมาย	- ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ร่วมกันวางแผนเป้าหมาย - การวางแผนเป้าหมายจะส่งผลต่อการวางแผนเนื้อหาโดยตรง เพราะนักเรียนแต่ละคนมีเป้าหมายต่างกัน ครูจึงจำเป็นต้องใช้เนื้อหาให้เหมาะสมกับการสร้างเด็ก
เทคนิค	- เทคนิคแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ technique และ study - กลุ่ม technique ที่เหมาะสมกับนักเรียนเปียโนชั้นกลาง ได้แก่ Scale Arpeggio Hanon และ Czerny ซึ่งจะช่วยให้นิ้วแข็งแรง ควบคุมน้ำหนักนิ้วได้ดี นำไปสู่การพัฒนาในการเล่นบทเพลงในขั้นสูงขึ้น - กลุ่ม study คือ Etude Study แต่ครูผู้สอนต้องเลือกให้เหมาะกับนักเรียนเปียโนวัย 8-12 ปี ถ้านักเรียนยังไม่พร้อมอาจจะใช้แค่กลุ่มแรกสำหรับการฝึกเทคนิค
การเลือกบทเพลง	- ผู้เรียนควรจะได้เรียนบทเพลงของนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงในแต่ละยุคสมัย ตัวอย่างบทเพลงที่ควรนำมาสอนนักเรียนเปียโนชั้นกลาง ได้แก่ - Anna Magdalena Note Book ก่อนนำเข้าสู่ Invention ของ J.S. Bach (ยุคบาโรก) - Sonatina (ยุคคลาสสิก) - Waltz, Prelude (Chopin) Album for the young (Schumann) 25 progressive pieces op. 100 (Burgmuller) and etc (ยุคโรแมนติก) - Easy pieces from 20th century composer

เนื้อหา	รายละเอียดเนื้อหา
การอ่าน	- สำหรับนักเรียนเปียโนระดับชั้นกลาง ช่วงอายุ 8-12 ปี การอ่านควรเป็นการให้แบบฝึกหัดการอ่าน พร้อมทั้งจับเวลาให้แต่ละสัปดาห์เวลาเร็วขึ้นเรื่อยๆ แบบฝึกที่ใช้ อาจจะเป็น flash card หรือยกตัวอย่างจากโน้ตเปียโนแล้วให้นักเรียนอ่าน
การฟัง	- สำหรับนักเรียนเปียโนระดับชั้นกลาง ช่วงอายุ 8-12 ปี การฟังไม่ควรเป็นการฟังในลักษณะการฟังเพื่อฝึกสไตล์ทักษะแบบในระบบสอบ แต่เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ฟังบทเพลงจากนักประพันธ์และยุคสมัยที่หลากหลาย รวมทั้งการฟังนักเปียโนที่มีชื่อเสียงบรรเลง เพื่อให้เข้าใจและซาบซึ้งกับบทเพลง
กิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้	- กิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กวัย 8-12 ปี คือ การสอบ การแข่งขัน การแสดงคอนเสิร์ต studio class และ master class กิจกรรมทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่มีลักษณะเฉพาะตัว เป็นกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนซึมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งรูปแบบและลักษณะกิจกรรมแต่ละอย่างมีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ แต่ถือเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งสิ้น

10. อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเกี่ยวกับ piano pedagogy ที่มีอยู่ในปัจจุบันมีเป็นจำนวนมากและแตกเนื้อหาออกเป็นประเด็นต่างๆ ในการศึกษา เนื่องจากศาสตร์นี้เป็นศาสตร์ที่กว้างและมีการศึกษาวิจัยมาอย่างยาวนานในต่างประเทศ แต่กลับพบว่างานวิจัยเกี่ยวกับ piano pedagogy ในประเทศไทยมีจำนวนไม่มาก โดยเฉพาะในส่วนของการศึกษาเนื้อหาการเรียนการสอน ที่พบบางส่วนเป็นงานที่เกี่ยวกับเนื้อหาการสอนในระดับอุดมศึกษา ทำให้ในประเทศไทยยังขาดความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาการสอนนักเรียนเปียโนให้ประสบความสำเร็จตั้งแต่อายุน้อย จากผลการวิจัยที่ได้รับ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังต่อไปนี้

เนื้อหาการสอนเปียโนที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน ได้แก่ การวางเป้าหมาย เทคนิค การเลือกบทเพลง การอ่าน การฟัง และกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ซึ่งผลการวิจัยนี้มีเนื้อหาที่คล้ายกับตำราการสอนดนตรีหลายเล่มที่กล่าวถึงการซ้อมเทคนิค การอ่าน การเลือกบทเพลง แต่จุดที่แตกต่างกัน คือ การวางเป้าหมาย การฟัง และกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ กล่าวคือ บริบทการเรียนเปียโนของนักเรียนในประเทศไทยและต่างประเทศมีความแตกต่างกัน นักเรียน

ในประเทศไทยส่วนมากเริ่มเรียนเปียโนตั้งแต่อายุยังน้อย เนื่องจากประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเรียนดนตรีเพื่อพัฒนาการต่างๆ ของเด็ก และผู้ปกครองบางกลุ่มให้บุตรหลานเรียนเปียโนเพราะสถานภาพทางสังคม (Sitalayan, 2006, p. 1) ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนเปียโนในต่างประเทศ ซึ่งเลือกเรียนตามความสนใจ มีความสนใจด้วยตัวเอง ไม่ได้มาจากการชี้นำของผู้ปกครอง ดังนั้น การวางเป้าหมายของนักเรียนในประเทศไทยกับต่างประเทศย่อมแตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า ครูนักเรียน และผู้ปกครอง จำเป็นต้องทำงานร่วมกัน เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งจะได้ชี้ให้เห็นได้ว่าในบริบทของประเทศไทย ผู้ปกครองยังมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนักเรียนเป็นอย่างมาก นอกจากการวางเป้าหมายการสอนแล้ว เนื้อหาการฟังในงานวิจัยชิ้นนี้ยังถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ถ้าไปอ่านงานของต่างประเทศ เนื้อหาการฟังจะแตกต่างกับผลการวิจัยชิ้นนี้ กล่าวคือ การฟังในงานวิจัยอื่นๆ เนื้อหาจะกล่าวถึงการฟังเพื่อความเข้าใจบทเพลง แต่ผลงานวิจัยชิ้นนี้ การฟัง คือ การให้นักเรียนเปียโนไปฟังบทเพลงประเภทต่างๆ ของนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง ที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กไทยฟังน้อยมาก รู้จักบทเพลงน้อยมาก รู้จักนักเปียโนน้อยมาก แต่เด็กไทยเรียนเยอะมาก นักเรียนบางคนเรียนเปียโนสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ซึ่งต่างกับบริบทในต่างประเทศ ที่นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเอง ฟังมาก รู้มาก ดังนั้น เนื้อหาการฟังจึงมีความแตกต่างจากหนังสือและงานวิจัยในต่างประเทศที่ผ่านมา ส่วนเนื้อหาที่จะนำมาอภิปรายอีกเนื้อหาหนึ่ง คือ กิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ ในเนื้อหาส่วนนี้ถือว่าจำเป็นมากสำหรับนักเรียนเปียโนในประเทศไทย เนื่องจากวัฒนธรรมไทยที่มีมาแต่โบราณ นักเรียนมีความเรียบร้อย สุภาพ อ่อนน้อม จนบางครั้งนักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าแสดงอารมณ์ความรู้สึกลงไปในบทเพลง กลัวเล่นผิด ซึ่งส่งผลต่อการแสดงต่อหน้าสาธารณชน นักเรียนไม่กล้าแสดงความรู้สึกตัวเองออกมาอย่างเต็มที่ แต่ยังคงกลัวผิด กลัวครูว่า ซึ่งการที่มีกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น studio class จะช่วยให้ นักเรียนลดความประหม่า ความตื่นเต้น จากการแสดงลงได้ เมื่อนักเรียนไม่ตื่นเต้น ก็จะไม่ค่อยๆ แสดงสิ่งที่คิดสิ่งที่ทำออกมาสู่ผู้ชมได้อย่างเต็มความสามารถและประสบความสำเร็จในการแสดง การแข่งขัน หรือการสอบในที่สุด

ในส่วนของวิธีการสอนเปียโน ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คนมีความคิดเห็นที่เหมือนและแตกต่างกับตำราการสอนเปียโน เช่น How to Teach Piano Successfully (Bastien, 1988) หรือ Teaching Piano Vol. I and II (Agay, 1981) ที่เขียนเกี่ยวกับวิธีการสอนเปียโนในเรื่องต่างๆ แบ่งไว้เป็นบท แต่จากข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้พบว่า บริบทที่แตกต่างกัน วิธีการในการสอนย่อมแตกต่างกันด้วย เช่น การวิเคราะห์นักเรียนก่อนการเลือกบทเพลงว่าเป้าหมายคืออะไร ต้องใช้วิธีการใดในการสอน ประเด็นเหล่านี้ไม่มีตำราเล่มใดสามารถบอกได้ แต่เป็นความสามารถและประสบการณ์เฉพาะตัวของครูผู้สอนที่จะเลือกบทเพลงอะไรให้นักเรียนและช่วยเสริมในสิ่งที่เด็กอ่อนอยู่ ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ระบุวิธีการสอนเทคนิคอย่างละเอียดเพื่อแก้ปัญหาเด็กที่มีนิ้วไม่แข็งแรง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน นอกจากจะสอนเทคนิคตามตำราแล้ว แต่ละคนยังมีเทคนิคเฉพาะตัว หรือทำ variation เพื่อฝึกในเรื่องต่างๆ ที่แตกต่างกัน

ในความเห็นของผู้วิจัยนั้น ความรู้และประสบการณ์ในการสอนที่ดีมีผลต่อความสำเร็จของผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะวิธีการและเนื้อหาที่ดีจะนำมาซึ่งการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และประสบความสำเร็จได้ ถ้าเนื้อหาดีแต่ขาดซึ่งวิธีการที่ดี ผู้เรียนย่อมไม่ประสบความสำเร็จ ในขณะที่วิธีการดีแต่ขาดเนื้อหาที่ดี ผู้เรียนย่อมไม่เกิดการเรียนรู้

11. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

สิ่งที่ได้รับจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและวิธีการในการสอนเปียโนเด็กนักเรียนเปียโนระดับชั้นกลางที่มีอายุระหว่าง 8-12 ปี ยังมีประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจและสามารถเป็นหัวข้อในการศึกษาวิจัยต่อไป ได้แก่ อายุกับพัฒนาการในการเรียนเปียโนให้ประสบความสำเร็จ การเล่นดนตรีและการใช้ดนตรีในการพัฒนาสมองของผู้เรียน และพัฒนาการที่เหมาะสมของช่วงวัยต่างๆ กับการเรียนดนตรี เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- Agay, D. (1981). *Teaching Piano Vol. I and II*. New York: Yorktown Music Press.
- Bastien, J. W. (1988). *How To Teach Piano Successfully* (3rd ed.). San Diego: N. A. Kjos Music Co.
- Clark, F. (1992). *Questions and Answers*. Northfield: Instrumentalist Co.
- Passburg, A. C. (2017). *Introduction to Piano Pedagogy: A Bible-Based Course for Piano Teacher Training in Christian Colleges and Universities* (Master thesis). Liberty University, Lynchburg.
- Sitalayan, R. (2006). *Development of a Piano Certificate Program for Piano Teachers in Thailand*. Unpublished doctoral research project, (Doctoral dissertation), West Virginia University, West Virginia.